

Mini hidroelektrane, poraz države i građana Srbije, više se navodno neće graditi na teritoriji Parka prirode Stara planina, pišu lokalni mediji.

Tako će Grad Pirot u novom prostornom planu, čija izrada počinje *ubrzo*, obrisati sve lokacije za mini hidroelektrane (MHE) na teritoriji Parka prirode Stara planina. Ovo je izjavio juče na konferenciji za medije Slaviša Svilarov, direktor Javnog preduzeća za planiranje i izgradnju grada Pirota, pišu Pirotske vesti.

I dok u selu Rakita investitor stavlja Rakitsku reku u cev (ali i u podkopaoničkim selima) kao i u mnogim mestima širom Srbije gde je planirana izgradnja derivacionih minihidroelektrana - vlada vandredno stanje, sa blokadama puteva i mašina, Grad Pirot moguće da je (konačno) krenuo drugim putem.

Svilarov je izjavio da je aktuelni Prostorni plan Grada Pirota donet 2011. godine. "Od tada je bilo više primedbi i zahteva za izmenama i dopunama. Zakon o planiranju i izgradnji je više puta u tom periodu menjan i sve je to uslovalo da mi kao preduzeće koje se bavi prostornim planiranjem predložimo Gradskoj upravi da ne radimo izmenu postojećeg plana, već da radimo novi Prostorni plan Grada Pirota. Taj naš stav i zahtev je prihvaćen, mi smo u plan za ovu godinu ubacili izradu novog Prostornog plana, a Skupština Grada Pirota je još na aprilskoj sednici donela odluku o tome. Praktično od ponedeljka smo krenuli sa izradom novog prostornog plana. Mislim da smo i stručno i kadrovski i tehnički osposobljeni za ovaj obiman posao i mislim da neće biti problema. Na čelu tima je licencirani prostorni planer Slaviša Tošić i ne očekujem probleme", kazao je Svilarov.

Podsećamo da se planira izgradnja 58 malih hidroelektrana samo na teritoriji Pirotskog okruga. Izgradnja 43 elektrane planirana je u zoni prvog stepena zaštite, gde je gradnja zabranjena. Mini hidroelektrane potpuno uništavaju reke, kažu mnoge studije i na građanima je da se suprotstave ovoj pošasti.

Inače, treba napomenuti da posedovanje MHE u Parku prirode Stara planina prema važećem cenovniku košta vlasnika 150.000 dinara na godišnjem nivou. Pored subvencija koje investitor dobija od potrošača kao "povlašćeni proizvođač električne energije", a s obzirom na to da su mini hidroelektrane ekonomski neodržive bez subvencija i služe kao kulisa za postojanje navodne "zelene energije", jasno je svima da se radi o unosnom poslu. "Svedoci smo da je pitanje mini hidroelektrana veoma aktuelno pitanje. Stav nas kao obrađivača Plana i Gradske uprave kao osnivača je da ubuduće iz Prostornog plana izbacimo sve lokacije za mini hidroelektrane na teritoriji Parka prirode Stara planina. Očekujemo da takođe i nadležne institucije i ministarstva donesu odgovarajuće odluke s obzirom da za to već postoje najave", rekao je dalje Svilarov.

Kada, ako ne sada? Ili, ipak...

Problem nastaje jer je tempo uništavanja reka brži od rada uprave. Svilarov je izjavio da će do kraja 2019. godine izraditi materijal za rani javni uvid, do polovine naredne godine završiće izradu nacрта, a da će tek u drugoj polovini 2019. godine tražiti saglasnost Ministarstva građevine, te ukoliko ga dobiju očekuju da se do kraja 2019. godine Plan usvoji na Skupštini Grada Pirota. Mnogima se čini da je ovo kasno.

Na konferenciji je rečeno takođe i da nakon ranog javnog uvida i javnih rasprava koje će biti organizovane tokom izrade novog Prostornog plana, postojati mogućnost da dođe do brisanja i lokacija za mini hidroelektrane i van teritorije Parka prirode Stara planina.

Nije samo Stara planina

Još nije poznato da li je ova najavljena odluka čelnika Grada Pirota pobeda zdravog razuma, interesa građana i patriotizma ili iza odluke stoji nešto drugo kao što je predizborna kampanja, ali vreme će pokazati.

Međutim, dok mnoge države uklanjaju mini hidroelektrane shvatajući da od njih nemaju ama baš nikakvu korist, a šteta je prevelika i nenadoknadiva, u Srbiji se planira izgradnja preko 850 MHE, od kojih su mnoge na najčistijim rekama u Evropi.

Koliko je ova tehnologija zastarela i razarajuća govori podatak da je u SAD od 1993. srušeno više od 1.200 takvih objekata, u zemljama Evropske unije čak 400. Pored Kine, čak i Indija uklanja mini hidroelektrane, iako je poznato da ove države nisu preterano marile za ekologiju i životnu sredinu.

Da se radi o internacionalnom poslu, govori i činjenica da su reke na Balkanu među najugroženijima na svetu. Samo u balkanskom regionu istočne Evrope postoji 3.000 hidroelektrana i mini hidroelektrana, a naš region oznčen je kao deo Evrope sa najvećom koncentracijom reka koje slobodno teku.

“Izgradnja malih hidroelektrana derivacionog tipa nije nacionalni interes ni jedne zemlje, pa ni Srbije, nego je to interes pojedinaca i investicionih grupa, rekao je dekan Šumarskog fakulteta u Beogradu Ratko Ristić na tribini u Paraćinu pod nazivom ‘Male hidroelektrane - smrt za reke’. Tom prilikom dekan Ristić rekao je da male hidroelektrane derivacionog (podzemnog) tipa redukuju i uništavaju živi svet u vodotokovima na kojima se prave, remete režime podzemnih voda i ugrožavaju tradicionalni način života lokalnog stanovništva. “To smo mogli da vidimo na većini od 90 objekata koliko je napravljeno u Srbiji do sada a

planirano je čak 850", izjavio je je Ristić. Pored dekana Šumarskog fakulteta, protiv izgradnje MHE pobunila se celokupna stručna javnost u Srbiji.

"Hidro-lobi je najstariji i najumreženiji lobi na svetu kada je u pitanju energetika. Dobro su povezani sa politikom, a tako je bilo još i u Titovoj Jugoslaviji. Ta, već tradicionalna, mreža obuhvata investitore, hidrokompanije, kompanije koje grade turbine, velike banke, građevinske kompanije...", izjavio je za Dojče Vele Ulrich Ajhelman, direktor međunarodne organizacije za zaštitu reka River Voć (RiverWatch) i dodao da je početkom dvehiljaditih, odmah po uspostavljanju stabilnosti nakon sukoba iz devedesetih godina, hidro-lobi na Zapadni Balkan doveo finansijske institucije kao što su Evropska banka za obnovu i razvoj ili Evropska investiciona banka koje već decenijama tradicionalno finansiraju hidroenergetiku. Pored njih prisutne su i mnoge komercijalne banke, a hidroenergija u regionu u najvećoj meri se finansira kroz subvencije države koje plaćaju sami građani kroz račune za struju. Izvor: daljine.rs